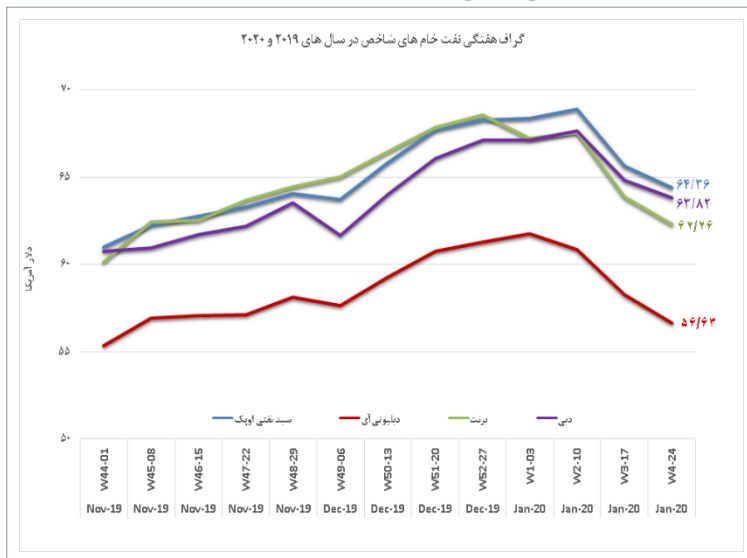

بررسی تحولات بازار نفت

نمودار (۱): قیمت نفت خام های شاخص برنت، دبلیوتی آی، دبی و سبد نفتی اوپک

متوسط هفتگی منتهی به ۲۴ ژانویه ۲۰۲۰ (دلار در هر بشکه)

روند قیمت ها

قیمت نفت خام های شاخص برنت، دبلیوتی آی و دبی در هفته گذشته تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا در چین و محدودیت در پروازهای هوایی که منجر به کاهش تقاضای سوخت جت در جهان شد، کاهش یافت. در همین حال، صندوق بین المللی پول نیز پیش بینی کرد رشد اقتصادی سال ۲۰۲۰ کمتر از برآورد قبلی بوده است و در سطح ۳/۳ درصد می باشد. یکی از مهمترین عوامل بازنگری کاهش اشاره شده توسط صندوق بین المللی پول کاهش قابل توجه در پیش بینی رشد اقتصادی هند به عنوان یکی از مهمترین مصرف کنندگان نفت جهان است. نکته حائز توجه، عدم تأثیرگذاری کاهش تولید حدود یک م.ب.ر در لیبی و نیجریه در هفته های اخیر است. در بازار آمریکا نیز در هفته گذشته سطح ذخیره سازی های نفت خام تغییر بسیار محدودی را تجربه کرد و به ۴۲۸/۱ میلیون بشکه رسید. تعداد دکل های فعال حفاری نیز در این کشور ۳ دستگاه افزایش یافت و به ۶۷۶ دستگاه رسید.

تغییرات هفتگی	متوسط هفته منتهی به ۲۴ ژانویه	روزانه ۲۴ ژانویه	
-۱/۶۲	۶۲/۲۶	۵۹/۸۹	برنت موعدهار
-۱/۶۱	۵۶/۶۳	۵۴/۱۳	دبلیوتی آی
-۰/۹۹	۶۳/۸۲	۶۲/۱۹	دبی
-۱/۲۸	۶۴/۳۶	۶۲/۵۲	سبد نفتی اوپک
-۰/۰۱	۵/۶۳	۵/۷۶	اختلاف برنت و دبلیوتی آی

منبع: دبیرخانه اوپک

تغییرات	هفته منتهی به ۲۰۲۰/۱/۱۷	هفته منتهی به ۲۰۲۰/۱/۱۰	
-۰/۴	۴۲۸/۱	۴۲۸/۵	ذخیره سازی تجاری نفت خام آمریکا (میلیون بشکه)
۱/۷	۲۶۰/۰	۲۵۸/۳	ذخیره سازی بنزین (میلیون بشکه)
-۰/۰۳	۱۷/۰۰	۱۷/۰۳	خوراک پالایشگاهی (میلیون بشکه در روز)
-۰/۷	۹۲/۵	۹۳/۲	ظرفیت بهره برداری پالایشگاهی (درصد)
-۰/۱	۲/۹۱	۳/۰۱	خالص واردات نفت خام (میلیون بشکه در روز)
-۰/۰۷	۳/۴۱	۳/۴۸	صادرات نفت خام (میلیون بشکه در روز)

منبع: اداره اطلاعات انرژی آمریکا

بازنگری کاهشی در پیش‌بینی رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۰

صندوق بین‌المللی پول در جدیدترین گزارش خود در ماه ژانویه ۲۰۲۰ اقدام به بازنگری کاهشی مجدد در رشد اقتصادی جهان برای سال ۲۰۲۰ نمود. بر اساس این گزارش انتظار می‌رود رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۰ برابر ۳/۳ درصد باشد که این رقم ۰/۱ درصد کمتر از رشد اقتصادی پیش‌بینی شده در گزارش قبلی این سازمان در ماه اکتبر ۲۰۱۹ می‌باشد. نکته حائز توجه آنکه صندوق بین‌المللی پول در گزارش جدید خود، عامل کاهنده رشد تنش‌های تجاری میان چین و آمریکا را با توجه به توافقات اخیر صورت گرفته میان این دو کشور تا حدودی تعدیل کرده است. بر اساس اعلام رییس بخش تحقیقات این سازمان، تنش‌های تجاری میان چین و آمریکا که قبلاً تأثیر کاهنده ۰/۸ واحد درصدی را در رشد داشت در بررسی جدید تنها ۰/۵ درصد تأثیر کاهشی بر رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۰ را دارد. صندوق بین‌المللی پول رشد اقتصادی چین در سال ۲۰۲۰ را مورد بازنگری افزایشی قرار داده و آن را با ۰/۲ واحد درصد افزایش به ۶ درصد ارتقاء داده است. رشد اقتصادی آمریکا نیز برای سال ۲۰۲۰ برابر ۲ درصد پیش‌بینی شده است که ۰/۳ واحد درصد کمتر از رشد اقتصادی تخمین‌زده شده برای سال ۲۰۱۹ می‌باشد. در عین حال مهمترین عوامل بازنگری کاهشی در رشد اقتصادی علیرغم تعدیل مثبت تأثیر تنش‌های تجاری چین و آمریکا، پیش‌بینی کاهش رشد اقتصادی هند به ۵/۸ درصد است، این در حالی است که پیش‌بینی رشد اقتصادی هند برای سال ۲۰۲۰ در گزارش قبلی این سازمان برابر ۷ درصد گزارش شده بود. علاوه بر هند، رشد اقتصادی عربستان نیز به دلیل تعهدات کاهش تولید نفت در اجلاس ماه دسامبر ۲۰۱۹، ۰/۳ واحد درصد مورد بازنگری قرار گرفته و انتظار می‌رود رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۲۰ به ۱/۹ درصد تنزل یابد. این کاهش رشد اقتصادی به ویژه در اقتصادهای مهم مصرف‌کننده نفت مانند هند تأثیر منفی بر تقاضای نفت جهان در سال جاری میلادی خواهد داشت. البته در این میان باید به آثار منفی حاصل از شیوع ویروس کرونا در چین نیز توجه داشت. شیوع این بیماری تا کنون باعث شده است به دلیل کاهش تقاضا برای پروازهای خارجی تقاضای سوخت جت کاهش یابد و قیمت‌های نفت در حدود ۳ دلار در هر بشکه کاهش داشته باشد. در آمریکا نیز شاهد آن بوده‌ایم که فدرال رزرو برای اجتناب از رکود احتمالی در سال ۲۰۱۹ سه مرتبه نرخ‌های بهره سیاستی خود را کاهش داد. با توجه به نکات اشاره شده، به نظر می‌رسد وضعیت تقاضای نفت در سال جاری میلادی در شرایط مناسبی نباشد. این موضع می‌تواند باعث شود تا کشورهای اوپک و مشارکت‌کننده غیر اوپک در بیانیه همکاری در اجلاس پیش‌روی خود در ماه مارس ۲۰۲۰، برای اجتناب از شکل‌گیری مازاد

بنابر گزارش صندوق بین-
المللی پول
انتظار می‌رود رشد
اقتصادی جهان در سال
۲۰۲۰ برابر ۳/۳ درصد باشد
که این رقم ۰/۱ درصد کمتر
از رشد اقتصادی پیش‌بینی
شده در گزارش قبلی این
سازمان در ماه اکتبر ۲۰۱۹
می‌باشد

عرضه و عدم توازن بازار نفت توافق صورت گرفته در ماه دسامبر ۲۰۱۹ را تمدید کرده و کاهش تولید توافق شده را برای بقیه سال ۲۰۲۰ ادامه دهند.

کاهش قابل توجه تولید نفت لیبی به دنبال توقف عملیات صادراتی

تولید نفت خام لیبی پس از متوقف شدن صادرات نفت از چندین میدان مهم نفتی این کشور به شدت کاهش یافت. تولید نفت لیبی در ۲۴ ژانویه به ۳۲۰ هـ.ب. رسید، این در حالی بود که متوسط تولید نفت خام این کشور در ماه دسامبر ۲۰۱۹ برابر ۱/۱ م.ب. گزارش شده بود. انتظار می‌رود روند کاهش تولید نفت در صورت متوقف ماندن عملیات تولید و عدم بازگشایی ترمینال‌های صادراتی تشدید شود. کلیه ترمینال‌های مرکزی و شرقی لیبی به علاوه ترمینال زاویه در غرب این کشور عملیات بارگیری نفت خام را متوقف کرده‌اند. ترمینال‌های اس‌سایدر، مارسا ال‌هاریگا، زوئیتینا و مارسا ال‌برگا به دستور ارتش ملی لیبی در ۱۷ ژانویه از کار متوقف شدند. این موضوع باعث شد تا تولید از میدان الشراره و میدان الفیل به ترتیب به ۳۰۰ و ۱۳۰ هـ.ب. برسد. شرکت ملی نفت لیبی تولید و صادرات از این میادین و بنادر را در وضعیت اضطراری قرار داده است. با توجه به اینکه لیبی دارای ظرفیت ذخیره‌سازی نفت بسیار محدودی است، توقف بنادر مذکور و ترمینال‌های صادراتی باعث شده تولید نیز در این کشور دچار اختلال گردد. در حال حاضر تنها میادین کوچک ال‌جورف و بوری در مدار تولید هستند و صادرات نفت خام لیبی تقریباً به طور کامل متوقف شده است. در حال حاضر چشم‌انداز مشخصی برای برطرف شدن این مشکل بین ارتش ملی لیبی و دولت تحت حمایت سازمان ملل در تریپولی وجود ندارد. نکته حائز اهمیت عدم تأثیر کاهش حدود یک میلیون بشکه در روز از نفت لیبی بر قیمت‌های نفت در بازار می‌باشد. برخی صاحب‌نظران این موضوع را به همزمانی این واقعه با شیوع بیماری کرونا در چین و کاهش معنادار تقاضا در جهان ارتباط می‌دهند. رییس آژانس بین‌المللی انرژی نیز عدم تأثیرپذیری قیمت‌های نفت از وقایعی مانند کاهش صادرات نفت ایران و ونزوئلا، حمله به تأسیسات نفتی عربستان سعودی و کاهش قابل توجه تولید نفت لیبی را به وجود مقادیر قابل توجه نفت خام در بازار نفت مرتبط می‌داند. بر اساس بررسی‌های آژانس بین‌المللی انرژی و دبیرخانه اوپک بازار نفت علیرغم اقدامات واکنشی کشورهای اوپک و مشارکت‌کننده غیراوپک در بیانیه همکاری برای متوازن سازی بازار نفت، پیش‌بینی می‌شود، بازار نفت در نیمه اول سال ۲۰۲۰ دارای مزاد عرضه حدود ۶۰۰ هـ.ب. باشد.

تولید نفت خام لیبی پس از متوقف شدن صادرات نفت از چندین میدان مهم نفتی این کشور به شدت کاهش یافت. تولید نفت لیبی در ۲۴ ژانویه به ۳۲۰ هـ.ب. رسید، این در حالی بود که متوسط تولید نفت خام این کشور در ماه دسامبر ۲۰۱۹ برابر ۱/۱ م.ب. گزارش شده بود.

پیش‌بینی مازاد عرضه نفت در نیم سال اول ۲۰۲۰ بر اساس منابع مختلف

بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تولید نفت خام این کشور تا سال ۲۰۲۱ از مرز ۱۳/۷ م.ب.ر عبور خواهد کرد. بیشتر تولید آمریکا از منطقه پرمین خواهد بود که دارای ظرفیت‌های زمین‌شناسی، فنی و عملیاتی بالایی است. اداره اطلاعات انرژی آمریکا، علاوه بر این، رشد تولید نفت خام آمریکا در سال ۲۰۲۰ را نیز مورد بازنگری افزایشی یک درصدی قرار داده و آن را ۱۳/۳ م.ب.ر پیش‌بینی کرده است. کاهش رشد تولید نفت خام در آمریکا به دلیل افت تعداد دکل‌های حفاری نفت فعال در آمریکا عنوان شده است. البته بهبود کارایی دکل‌ها و بهره‌وری چاه‌ها باعث شده تا تولید نفت خام آمریکا با افت مواجه نشود. لازم به ذکر است میزان رشد تولید نفت آمریکا (مجموع فرآورده‌های نفتی و نفت خام) در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به ترتیب برابر ۰/۸ و ۱/۴ م.ب.ر برآورد شده است که با توجه به این روند تولید، پیش‌بینی می‌شود آمریکا در سال ۲۰۲۰ تبدیل به صادرکننده خالص نفت در جهان شود. البته باید توجه داشت که این موضوع به مفهوم قطع واردات نفت خام آمریکا از جهان نیست. به دلیل وابستگی پالایشگاه‌های آمریکایی به نفت خام‌های متوسط و ترش، واردات نفت خام از کانادا و برخی از کشورهای خاورمیانه به ویژه عربستان همچنان ادامه خواهد داشت. بر اساس آخرین گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، دبیرخانه اوپک و اداره اطلاعات انرژی آمریکا، انتظار می‌رود تقاضا برای نفت خام اوپک در سال ۲۰۲۰ در مقایسه با سال ۲۰۱۹ به ترتیب با ۰/۹۹، ۱/۱۶ و ۰/۸۷ م.ب.ر کاهش به ۲۸/۸۸، ۲۹/۴۷ و ۲۸/۹۴ م.ب.ر خواهد رسید. لازم به ذکر است مطابق برآورد دبیرخانه اوپک تقاضا برای نفت خام اوپک در سه ماهه سوم و چهارم سال ۲۰۱۹ به ترتیب ۳۱/۷۲ و ۳۰/۶۱ م.ب.ر در نظر گرفته شده است. علاوه بر این تولید نفت خام این سازمان در سه ماهه سوم و چهارم سال جاری به ترتیب معادل ۲۹/۳۹ و ۲۹/۶۰ م.ب.ر بوده و لذا بازار نفت خام طی مدت زمان مذکور به ترتیب با کسری ۲/۳۲ و ۱/۰۱ م.ب.ر مواجه شد که این امر منجر به کاهش سطح ذخیره‌سازی شد. علاوه بر این اداره اطلاعات انرژی آمریکا انتظار دارد تقاضا برای نفت خام اوپک در سال ۲۰۲۱ با ۳۸۰ هـ.ب.ر کاهش به ۲۹/۴۳ م.ب.ر برسد. این بدان معنی است که تقاضای نفت اوپک طی سال‌های ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۰ به میزان ۸۷۰ هـ.ب.ر کاهش خواهد یافت و از سوی دیگر عرضه نفت خام غیر اوپک طی مدت زمان مذکور ۲/۵۴ م.ب.ر افزایش یافته که به معنی جایگزینی کشورهای غیر اوپکی در بازار نفت خام است. از سوی دیگر علی‌رغم افزایش ۴۹۰ هـ.ب.ر تقاضا برای نفت خام اوپک در سال ۲۰۲۱ نسبت به ۲۰۲۰، انتظار می‌رود عرضه نفت خام غیر اوپک طی مدت مذکور نیز ۸۹۰ هـ.ب.ر افزایش خواهد یافت. همانطور که دیده می‌شود بر اساس این ارقام اوپک در سال ۲۰۲۱ انتظار دارد سهم خود در بازار را افزایش دهد. در این رابطه برخی کارشناسان معتقد در حال حاضر رشد نفت خام شیل با نااطمینانی‌های همراه است که بخشی از این موضوع به

پیش‌بینی میزان تقاضا برای نفت خام اوپک توسط منابع مختلف همچنان از میزان تولید اوپک بر اساس پایبندی کامل کمتر می‌باشد که نشان‌دهنده وجود مازاد عرضه نفت در نیمه اول سال ۲۰۲۰ در بازار است.

سطح قیمت‌ها نفت مرتبط است و اوپک می‌تواند با تغییر سیاست خود، در راه افزایش سهم بازار خود گام بردارد.

کاهش سطح ذخیره‌سازی تجاری نفت در کشورهای OECD در سه ماه منتهی به نوامبر

بر اساس گزارش آژانس بین‌المللی انرژی سطح ذخیره‌سازی تجاری نفت خام و فرآورده کشورهای عضو OECD در نوامبر ۲۰۱۹ معادل ۲/۹ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۲/۹ میلیارد بشکه رسید. لازم به ذکر است طی سه ماهه گذشته سطح ذخیره‌سازی تجاری نفت کشورهای عضو OECD روندی کاهشی را از خود نشان داده بود و سطح ذخیره‌سازی تجاری نفت این کشورها در ماه نوامبر تنها ۴/۳ میلیون بشکه بالاتر از متوسط ۵ ساله بوده است. علاوه بر این میزان ذخایر موجود معادل ۶۰/۶ روز مصرف این کشورها بوده که در مقایسه با میانگین ۵ ساله ۰/۶ روز کاهش را نشان می‌دهد. علاوه بر این سطح ذخایر تجاری نفت خام در کشورهای OECD در ماه نوامبر ۲۰۱۹ نسبت به ماه قبل از آن نیز با ۱۰ میلیون بشکه افزایش به ۱/۱۲ میلیارد بشکه رسید. دلیل اصلی این روند کاهشی این است که پالایشگاه‌ها در این کشورها عموماً در ماه‌های اکتبر و نوامبر از شرایط تعمیرات و نگهداری خارج می‌شوند و تقاضای آن‌ها افزایش می‌یابد و انتظار می‌رفت بعد از ماه سپتامبر روند نزولی ذخیره‌سازی نفت در این کشورها رخ دهد. در نهایت با توجه به اینکه میزان ذخایر موجود نفت در این کشورها برای ۶۰/۶ روز مصرف آن‌ها کافی است و این رقم ۰/۶ روز از متوسط ۵ ساله آن کمتر می‌باشد می‌توان استدلال کرد که بازار نفت در حالت توازن قرار داشته است. این در حالی است که برخی گمانه‌زنی‌ها حاکی از کاهش تنش تجاری بین آمریکا و چین است که می‌تواند رشد اقتصادی و به دنبال آن تقاضای نفت را افزایش دهد و با توجه به کاهش تولید نفت اعضای بیانیه همکاری، فضای بیشتری برای نفت خام‌های آمریکا در سال ۲۰۲۰ ایجاد خواهد شد.

سطح ذخایر تجاری نفت
خام در کشورهای OECD
در ماه نوامبر نسبت به ماه
قبل از آن با ۱۰ میلیون
بشکه افزایش به ۱/۱۲
میلیارد بشکه رسید.

منبع شرکت بیکر هیوز		جدول (۲) : تعداد دکل‌های حفاری فعال در آمریکا و کانادا		
تغییرات سالانه	تغییرات هفتگی	۲۰۲۰/۱/۲۴	۲۰۲۰/۱/۱۷	
				آمریکا
-۱۸۶	۳	۶۷۶	۶۷۳	تعداد دکل‌های نفتی
-۸۲	-۵	۱۱۵	۱۲۰	تعداد دکل‌های گازی
-۲۶۵	-۲	۷۹۱	۷۹۳	مجموع تعداد دکل‌های آمریکا
				کانادا
۸	۲	۱۵۴	۱۵۲	تعداد دکل‌های نفتی
۴	-۲	۹۰	۹۲	تعداد دکل‌های گازی
۱۲	۰	۲۴۴	۲۴۴	مجموع تعداد دکل‌های کانادا

آدرس اینترنتی نشریه

www.opec.mop.ir

مدیریت کل امور اوپک

و روابط با مجامع انرژی